

Kostel sv. Mikuláše

Původní kostel sv. Mikuláše v Mikulovicích

Počátky vzniku kostela v Mikulovicích jsou poměrně nejasné. Vlastní existence vsi je sice doložena už ve 13. století, ale církevně Mikulovice příslušely zprvu pod Glucholazy, od roku 1413 pod Ondřejovice. **Vlastní kostel tak zřejmě vznikl až v polovině 16. století.** Ale již roku 1582 došlo k jeho první přestavbě a presbytář byl opatřen kamenným klenutím. V polovině 17. století došlo k dalším rozsáhlým stavebním úpravám a kostel dostal i nad lodí kamenný strop a věž. Nedlouho poté v roce 1672 byla v Mikulovicích ustavena samostatná duchovní správa. Obec se při té souvislosti zavázala darovat jako farní dotaci půllánový statek. Přestože byl kostel roku 1737 rozšířen, již v následujícím století rostoucímu počtu farníků nedostačoval a bylo jasné, že bude nutno přistoupit k radikálnímu řešení. K tomu však došlo až na počátku 20. století.

Vznik současného kostela

V roce 1902 proběhla mezi farníky sbírka na výstavbu nového kostela, která vynesla 20 000 rakouských korun (RK). Vratislavský biskup kardinál Georg Kopp poslal 120 000 RK a farář Thienel věnoval 20 000 RK. **21. března 1903 byla ve starém kostele sloužena poslední mše a ihned poté začaly demoliční práce.** Za necelé tři měsíce 11. června byl položen základní kámen nového kostela. Vlastní stavbu podle projektu brněnského architekta Richarda Völkla provedl Adolf Rieger z Horního Benešova. V červenci 1903 přišla katastrofální povodeň. Přesto práce na výstavbě kostela pokračovaly i nadále. Do začátku zimy byla dokončena hrubá stavba a pak stavební ruch na několik měsíců utichl. Znovu budovat se začalo na jaře 1904. Do 60 metrů vysoké věže byly vyzvednuty tři nové zvony a na její vrchol posazena ocelová koule o průměru 1,20 m a 3,60 m vysoký kříž. Do ocelové koule byly umístěny archivní údaje ze staré věže spolu s dalšími údaji faráře Ignace Thienela o stavbě nového kostela a zpráva starosty obce. **V poslední den církevního roku 20. listopadu 1904 byl kostel požehnán a došlo k první mši svaté, které se zúčastnilo 3 000 věřících.** Slavnostní vysvěcení provedl sám vratislavský arcibiskup kardinál Adolf Bertram 23. července 1916.

Popis kostela

Mikulovický kostel sv. Mikuláše se stal nejmonumentálnější církevní stavbou na Jesenicku. Dostal podobu trojlodní baziliky postavené v historizujícím slohu s prvky románského (ústupkový portál, sdružená okna a obloučkový vlys), gotického (vysoká štíhlá věž a opěrný systém), renesančního (arkádové členění) a klasicistního tvarosloví (trojúhelníkové štíty). Do tympanonu nad hlavním vchodem byl zakomponován znak patrona stavby vratislavského biskupa kardinála Georga Koppa a desky s texty oslavujícími sv. Mikuláše a faráře Ignáce Thienela, který se zasloužil o realizaci stavby. Z původního kostela byla do nového přenesena reliéfní deska s výjevem Ukřižování a čtyř evangelistů z 2. poloviny 16. století a renesanční náhrobek Wolfa Christiana Bibritsche z roku 1605. V roce 2006 byl kostel zapsán ministerstvem kultury na seznam kulturních památek České republiky.

Svatý Mikuláš

Svatý Mikuláš se narodil na konci 3. století v maloasijské Lykii do křesťanské řecké rodiny. Někdy na počátku 4. století se stal biskupem v Myré, ale za pronásledování křesťanů v době vlády císaře Maximina byl sv. Mikuláš uvězněn a poslán do vyhnanství. Když v r. 313 povolil nový císař Konstantin křesťanství, byl sv. Mikuláš propuštěn a opět mohl zastávat biskupský úřad. Zemřel patrně 6. prosince v rozmezí let 345–352. Původně byl pohřben v Myré, avšak v 11. století, když se Byzantská říše musela vyrovnávat s útoky Turků a Mikulášův hrob padl do rukou muslimů, došlo k odvozu jeho ostatků do Bari, kde je roku 1089 posvětil papež Urban II.

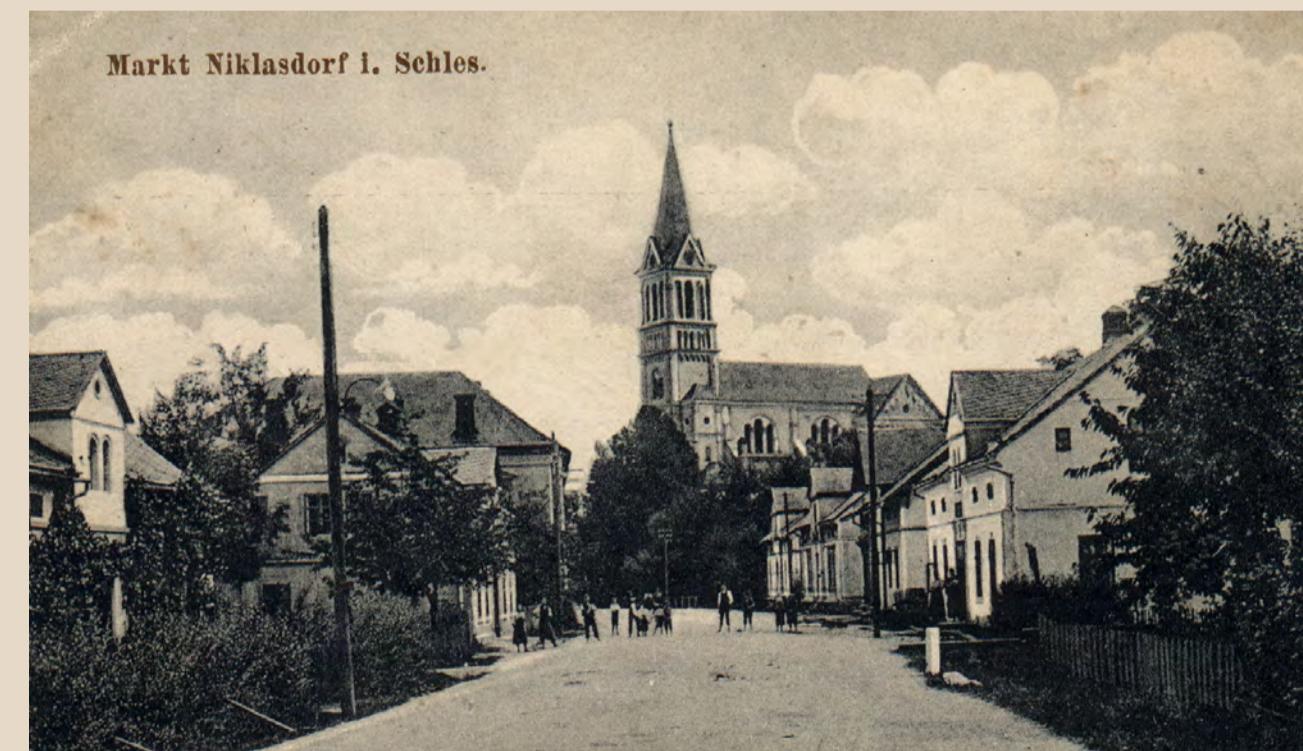
Už za svého života byl sv. Mikuláš velmi oblíbený a proslul nejen štědrostí ke všem potřebným, ale i jako obránce víry a zahránci nespravedlivě obviněných. Z toho, že se stal patronem rybářů a námořníků, bývalo odvozováno, že mohl být původně rybářem nebo námořníkem. Ale vzhledem k jeho dalším skutkům se jeví mnohem pravděpodobnější, že pocházel ze zámožné rodiny a jeho rodiče se zřejmě zabývali obchodem s rybami. O sv. Mikuláši existuje celá řada legend a příběhů. Jednou zachránil před smrtí tři nevinně odsouzené muže, další legenda líčí, jak zachránil námořníky, které stihla bouře. Jiný příběh vypráví o třech měsících zlata, které Mikuláš potají vhodil do okna, aby pomohl třem dívкам k věnu. Na této legendě je založena i tradice mikulášské nadílky. V české tradici se mikulášská nadílka odbývala vždy v předvečer světcova svátku, tedy 5. prosince.

Svatý Mikuláš se stal jedním z nejvíce uctívaných světců na území východořímské říše a pozdější Byzance. Odtud se úcta ke světcovi přenesla na Kyjevskou Rus a sv. Mikuláš se stal nejoblíbenějším světcem pravoslavné církve. Největší zásluhu na rozšíření jeho kultu v západní Evropě měli normanští mořeplavci, kteří jej přijali za svého patrona. V českých zemích je úcta ke světcovi doložena ve 13. století.

Mikuláš bývá zobrazován jako starší biskup s vousem. Jeho atributem jsou tři zlatá jablka, koule nebo měšce na knize. **V Česku je sv. Mikuláši zasvěceno 124 chrámů** – např. katedrála v Českých Budějovicích nebo barokní kostely v Praze na Malé Straně a na Staroměstském náměstí.

Kostel sv. Mikuláše na dobové pohlednici

Pohled od jihu

Původní kostel sv. Mikuláše

Novostavba kostela sv. Mikuláše

V době stavby kostela v roce 1903 zasáhla Mikulovice katastrofální povodeň

Kirche des heiligen Nikolaus

Die ursprüngliche Kirche des heiligen Nikolaus in Niklasdorf

Die Ursprünge der Kirche in Niklasdorf sind ziemlich unklar. Die eigentliche Existenz des Dorfes ist zwar schon im 13. Jahrhundert belegt, aber kirchlich gehörte Niklasdorf zunächst zu Ziegenhals und seit 1413 zu Endersdorf. Die **erste eigene Kirche entstand erst in der Mitte des 16. Jahrhunderts**. Aber schon im Jahre 1582 kam es zu ihrem ersten Umbau in dem der Altarraum ein Steingewölbe bekam. In der Mitte des 17. Jahrhunderts kam es zu weiteren grösseren baulichen Änderungen indem die Kirche über dem Kirchenschiff eine steinerne Decke und einen steinernen Turm bekam. Bald darauf, **im Jahre 1672 bekam Niklasdorf eine selbstständige kirchliche Verwaltung**. Die Gemeinde hat sich bei der Gelegenheit verpflichtet, der Pfarrei ein Bauernhof mit ca. 10 ha Landfläche zu schenken. Obwohl die Kirche im Jahre 1737 erweitert wurde, reichte ihre Grösse der wachsenden Zahl der Gemeindemitglieder nicht mehr. Es musste eine radikale Lösung gesucht werden. Dazu kam es aber erst am Anfang des 20. Jahrhunderts.

Die Entstehung der heutigen Kirche

Im Jahre 1902 wurde unter den Gemeindemitgliedern eine Sammlung für den Bau einer neuen Kirche veranstaltet. Diese hat 20 000 Österreichischen Kronen (ÖK) gebracht. Der Breslauer Bischof Kardinal Georg Kopp hat 120 000 ÖK beigetragen und der Pfarrer Thienel hat 20 000 ÖK gewidmet. **Am 21. März 1903 wurde in der alten Kirche die letzte Messe gefeiert** und gleich danach begannen die Abbrucharbeiten. In weniger als drei Monaten wurde am 11. Juni der Grundstein für die neue Kirche gelegt. Der Bau nach einem Projekt des brünner Architekten Richard Völk hat Adolf Rieger aus Bennisch durchgeführt. Im Juli 1903 kam es zu einer verheerenden Flut. Dennoch wurden die Bauarbeiten an der neuen Kirche fortgesetzt. Zu Beginn des Winters wurde der Rohbau fertig und dann ist die Bautätigkeit für mehrere Monate zum Erliegen gekommen. Fortgesetzt wurde der Bau im Frühjahr 1904. In den 60 Meter hohen Turm wurden drei neue Glocken hochgezogen und auf der Turmspitze wurde eine Stahlkugel mit einem Durchmesser von 1,20 m und ein 3,60 m hoher Kreuz montiert. In die Stahlkugel wurden Archivalien aus dem alten Turm zusammen mit Angaben des Pfarrers Ignac Thienel über den Neubau der Kirche und einer Botschaft des Bürgermeisters platziert. **Am letzten Tag des Kirchenjahres am 20. November 1904 wurde die Kirche eingeweiht und eine heilige Messe abgehalten, die von 3 000 Gläubigen besucht wurde**. Eine feierliche Einweihung wurde selbst vom breslauer Erzbischof Kardinal Adolf Bertram am 23. Juli 1916 vollzogen.

Beschreibung der Kirche

Die Kirche des hl. Nikolaus von Niklasdorf wurde der monumentalste Kirchenbau in der Gegend von Freiwaldau. Sie bekam die Form einer dreischiffigen Basilika, die in einem historisierenden Stil mit Elementen der Romanik (Stufenportal, gekupppte Fenster und Bogenfries), Gotik (hoher Turm und ein Stützsystem), Renaissance (Arkadenteilung) und der klassizistischen Formenlehre (Giebeldreiecke) erbaut wurde. In den Tympanon über dem Haupteingang wurde das Zeichen des Schirmherren des Baues, des breslauer Bischofs und Kardinals Georg Kopp und Texttafel eingebaut, die den hl. Nikolaus und den Pfarrer Ignac Thienel, der sich für die Realisierung des Baues verdient gemacht hatte, feiern. Aus der ehemaligen Kirche wurde in die neue Kirche eine Reliefplatte aus der 2. Hälfte des 16. Jahrhunderts übertragen, die eine Kreuzigungsszene und vier Evangelisten zeigt. Auch ein Grabstein aus der Renaissance von Wolf Christian Bibritsch aus dem Jahre 1605 wurde übertragen. Im Jahre 2006 wurde die Kirche vom Kulturministerium in die Liste der Kulturdenkmäler der Tschechischen Republik aufgenommen.

Heiliger Nikolaus

Der heilige Nikolaus wurde am Ende des 3. Jahrhunderts in kleinasiatischem Lykien in einer christlichen griechischen Familie geboren. Irgendwann zu Beginn des 4. Jahrhunderts ist er Bischof von Myra geworden. Während der Christenverfolgung in der Herrschaftszeit des Kaisers Maximin wurde er verhaftet und ins Exil geschickt. Als im Jahre 313 der neue Kaiser Konstantin das Christentum erlaubt hatte, wurde der hl. Nikolaus entlassen und durfte wieder das Amt des Bischofs wahrnehmen. Er starb wahrscheinlich am 6. Dezember im der Jahresspanne von 345 bis 352 n.Chr. Ursprünglich ist er in Myra begraben worden. Aber als das Byzantinische Reich die Angriffe der Türken bewältigen musste, wurden seine sterblichen Überreste nach Bari transportiert, wo sie im Jahre 1089 von Papst Urban II. geweiht wurden.

Schon zu seinen Lebzeiten war der hl. Nikolaus sehr beliebt gewesen. Er war berühmt nicht nur durch seine Grosszügigkeit gegenüber allen Bedürftigen aber auch als Verteidiger des Glaubens und als Retter von ungerecht Beschuldigten. Aus der Tatsache, dass er der Schutzpatron der Fischer und Seeleute war, wurde abgeleitet, dass er ursprünglich möglicherweise ein Fischer oder Seemann war. Aber aufgrund seiner anderen Taten scheint viel wahrscheinlicher, dass er aus einer wohlhabenden Familie stammte und seine Eltern offenbar im Fischhandel tätig waren. Über den hl. Nikolaus gibt es viele Legenden und Geschichten. Einmal hat er drei unschuldig zum Tode verurteilte Männer gerettet. Eine andere Legende erzählt, wie er in einen schweren Sturm geratene Seeleute gerettet hat. Eine weitere Geschichte erzählt von drei Beutel voller Gold, die er heimlich durch ein Fenster geworfen hatte, damit er drei Mädchen zu einer Mitgift verhalfen. Auf dieser Legende ist auch die Tradition der Bescherung am Feiertag des hl. Nikolaus begründet. In der tschechischen Tradition hat diese Bescherung immer am Vorabend seines Feiertages am 5. Dezember stattgefunden.

Der hl. Nikolaus ist einer aus den am meisten verehrten Heiligen auf dem Gebiet des Oströmischen Reiches und späterer Bysanz. Von hier ist die Verehrung des hl. Nikolaus bis nach Kiewer Rus getragen worden und er ist der beliebteste Heilige der orthodoxen Kirche. Den grössten Verdienst an der Verbreitung seines Kultes in Westeuropa hatten normannische Seeleute, die ihn als ihren Patron angenommen hatten. In den tschechischen Ländern ist seine Verehrung seit dem 13. Jahrhundert belegt.

Der hl. Nikolaus wird als ein älterer Bischof mit einem Bart dargestellt. Seine Attributen sind drei goldene Äpfel, Kugeln oder Beutel auf einem Buch. **In der Tschechischen Republik sind ihm 124 Gotteshäuser eingeweiht** – z.B. eine Kathedrale in Budweis und Kirchen in Prag in der Kleinseite und auf dem Altstätter Ring.

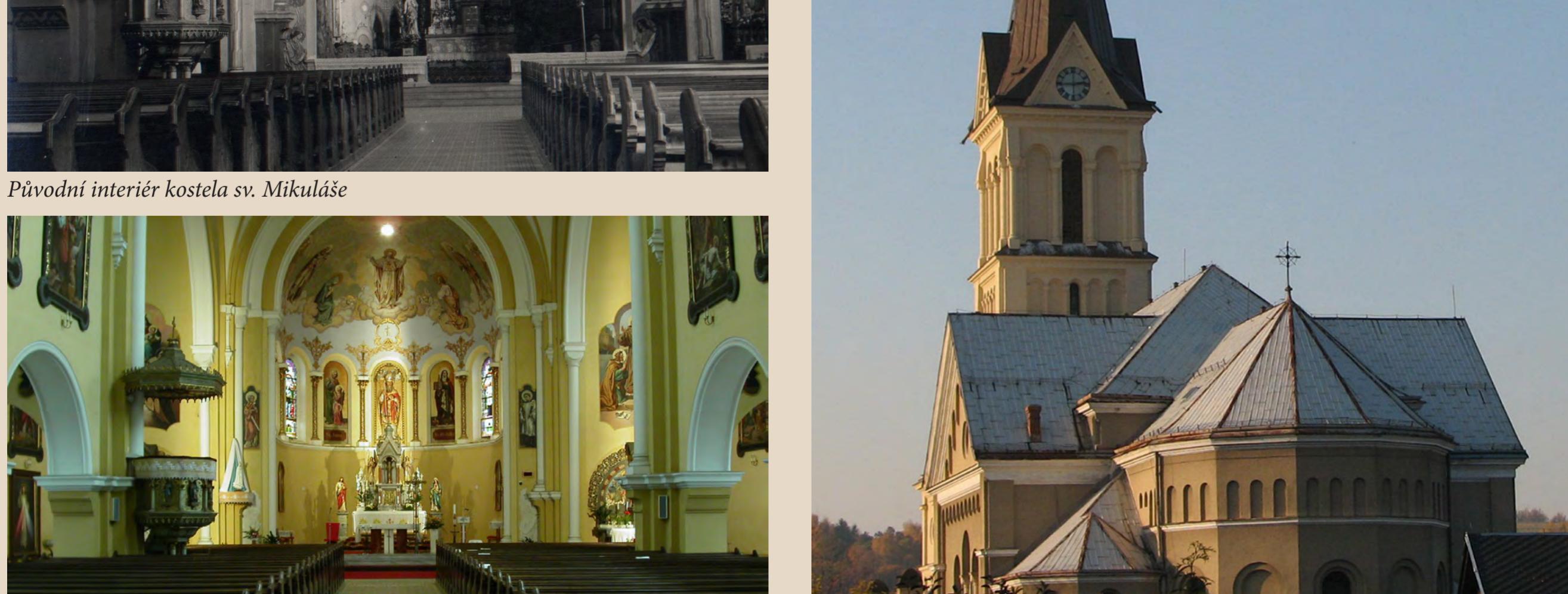
Původní interiér kostela sv. Mikuláše

Současný interiér kostela sv. Mikuláše

Pohled od východu

Současný venkovní pohled na kostel sv. Mikuláše

Kościół św. Mikołaja

Pierwotny kościół św. Mikołaja w Mikulovicach

Początki powstania kościoła w Mikulovicach nie są zupełnie jasne. Wprawdzie dokumenty o istnieniu wioski pochodzą z XIII wieku, ale od strony administracji kościelnej Mikulovice należały na początku do Głuchołaz a od 1413 roku do Ondřejovic. Dlatego sam kościół powstał prawdopodobnie aż w połowie XVI wieku. Ale już w 1582 roku doszło do jego pierwszej przebudowy, ponieważ w prezbiterium powstało kamienne sklepienie. W połowie XVII wieku miała miejsce kolejna gruntowna przebudowa kościoła, w czasie której dobudowano kamienne sklepienie również nad nawą główną oraz zbudowano wieżę. Niedługo potem, w 1672 roku, została erygowana w Mikulovicach samodzielna parafia. Z tej okazji miejscowość zobowiązała się do darowania parafii gospodarstwa o wielkości połowy łanu. Pomimo tego, że w 1737 roku kościół został poszerzony, już w następnym stuleciu nie mieścił ciągle rosnącej liczby parafian i było jasne, że nastąpiła konieczność podjęcia bardziej radykalnych rozwiązań. Doszło do tego dopiero na początku XX wieku.

Powstanie obecnego kościoła

W 1902 roku została zorganizowana wśród parafian zbiórka na budowę nowego kościoła, która wyniosła 20 000 austriackich koron (AK). Biskup wrocławski kardynał Georg Kopp wysłał 120 000 AK a ksiądz proboszcz Thienel ofiarował 20 000 AK. W dniu 21 marca 1903 roku odprawiono ostatnią Mszę św. w starym kościele i zaraz po niej rozpoczęto prace związane z rozbiórką. Za niecałe trzy miesiące, w dniu 11 czerwca został wmurowany kamień węgielny nowego kościoła. Kierownikiem prac budowlanych, według projektu brneńskiego architekta Richarda Völkla był Adolf Rieger z miejscowości Horní Benešov. W lipcu 1903 roku nawiedziła miejscowości katastrofalna powódź. Pomimo tego prace przy budowie kościoła były kontynuowane. Na początku zimy zakończono stan surowy a następnie przerwano na kilka miesięcy prace budowlane. Budowa znowu ruszyła na wiosnę 1904 roku. Na wieży, która miała 60 metrów wysokości, zostały umieszczone trzy nowe dzwony a na szczytwie wieży była osadzona stalowa kula o średnicy 1,20 m oraz krzyż o wysokości 3,60 m. W stalowej wieży zostały umieszczone archiwalne dokumenty ze starej wieży wraz z innymi dokumentami księdza proboszcza Ignacego Thienela, które dotyczyły budowy nowego kościoła oraz wiadomość od starosty miejscowości. W ostatni dzień roku kościelnego, 20 listopada 1904 roku kościół został poświęcony i odprawiono pierwszą Mszę św., w której wzięło udział 3 000 wiernych. Uroczystej konsekracji dokonał sam Arcybiskup wrocławski, kardynał Adolf Bertram w dniu 23 lipca 1916 roku.

Opis kościoła

Kościół w Mikulovicach pod wezwaniem św. Mikołaja stał się najbardziej monumentalnym obiektem sakralnym w okolicy Jesenika. Kościół miał wygląd trzynawowej bazyliki i był zbudowany w stylu eklektyzmu historycznego z elementami stylu romańskiego (wklęsły portal, łączone okna i półkolisty fryz), gotyckiego (wysoka, wąska wieża i system oporowy), renesansowego (grupowanie arkadowe) i klasycystycznego (trójkątne zwieńczenia). Do tympanonu nad głównym wejściem został wkomponowany herb patrona i mecenasaka kościoła, biskupa wrocławskiego kardynała Georga Koppa oraz tablice z tekstami mówiącymi o św. Mikołaju i dotyczącymi proboszcza ks. Ignacego Thienela, który miał wielkie zasługi w czasie realizacji budowy. Z pierwotnego kościoła do nowego została przeniesiona płaskorzeźba przedstawiająca Ukrzyżowanie i czterech Ewangelistów, pochodząca z drugiej połowy XVI wieku oraz renesansowy nagrobek Wolfa Christiana Bibritsche z 1605 roku. W 2006 roku kościół został wpisany przez Ministerstwo Kultury do spisu zabytków kulturowych Republiki Czeskiej.

Święty Mikołaj

Święty Mikołaj urodził się pod koniec III wieku w Licji (Mała Azja), pochodził z chrześcijańskiej, greckiej rodziny. Prawdopodobnie na początku IV wieku został biskupem Miry, ale w czasie prześladowania chrześcijan za władcę cesarza Maksymina św. Mikołaj został uwięziony i żył na wygnaniu. Kiedy w 313 r. nowy cesarz Konstantyn dał chrześcijanom swobodę wyznania, św. Mikołaj powrócił z wygnania i znowu pełnił obowiązki biskupa. Zmarł 6 grudnia prawdopodobnie w przedziale lat 345–352. Pierwotnie został pochowany w Mirze, jednak w XI wieku, kiedy Cesarstwo Bizantyńskie musiało odpierać ataki Turków a grób św. Mikołaja wpadł w ręce muzułmanów, odwieziono jego ciało do Bari. W 1089 roku papież Urban II uroczyste poświęcił grobowiec świętego w bazylice wystawionej ku jego czci.

Już za swojego życia św. Mikołaj był bardzo ceniony a odznaczał się nie tylko szczodrością wobec potrzebujących, ale był także znany jako obrońca wiary i niesprawiedliwie obwinionych. Z tego, że został wybrany patronem rybaków i marynarzy, wywnioskowano, że mógł być przedtem rybakiem lub marynarzem. Ale ze względu na działalność św. Mikołaja jest o wiele bardziej prawdopodobne, że pochodził z zamożnej rodziny a jego rodzice mogli zajmować się handlem rybami. Na temat św. Mikołaja powstało mnóstwo legend i opowiadań. Jedno z nich mówi o uratowaniu przed śmiercią trzech niewinnie oskarżonych mężczyzn, kolejna legenda opowiada jak uratował marynarzy, których zaskoczyła burza. Inne opowiadanie mówi o trzech sakiewkach złota, które Mikołaj potajemnie wrzucił przez okno, aby w ten sposób pomógł zyskać wiano trzem dziewczynom. Z tą legendą jest związana tradycja darowania sobie prezentów na św. Mikołaja. W czeskiej tradycji rozdawanie prezentów odbywa się zawsze w wieczór przed wspomnieniem św. Mikołaja, a więc 5 grudnia.

Święty Mikołaj stał się jednym z najbardziej czczonych świętych na terenie Cesarstwa Wschodniorzymskiego i późniejszego Bizancjum. Stąd kult świętego rozszerzył się na Ruś Kijowską i św. Mikołaj został najbardziej ulubionym świętym Kościoła Prawosławnego. Największą zasługę w rozszerzaniu kultu świętego w Europie Zachodniej mieli normańscy marynarze, którzy obrali go za swojego patrona. W Czechach kult świętego jest pisemnie udokumentowany już w XIII wieku.

Mikołaj jest często przedstawiany jako starszy biskup z brodą. Jego atrybutami są trzy jabłka, kula lub sakiewki na księdze. W Czechach poświęcono św. Mikołajowi 124 świątyni – np. katedra w Czeskich Budziejowicach lub barokowe kościoły w Pradze na Małej Stronie i na rynku Staromiejskim.

Pohled na kostel přes řeku Bělou

Podoba kostela sv. Mikuláše na počátku 21. století